

*Pentti Linkola (7.
prosince 1932 - 5.
dubna 2020)*

Autor: John Chapman

*„Člověk může být milovníkem a obráncem divočiny, aniž by byl jen jedinkrát v životě opustil svět asfaltu, elektrického vedení a pravoúhlých ploch. Divočinu potřebujeme, ať už do ní někdy vkročíme, či nikoliv. Potřebujeme útočiště, byť je možná nikdy nebudeme muset skutečně využít.“ – Edward Abbey, *Desert Solitaire**

Pravicový disent miluje osamělé a zatracené – čím beznadějnější věc, tím snáz se s ní ztotožní. Příznivcům skutečné pravice se v dnešní době nedostává opravdových hrdinů a bojovníků do té míry, že se při hledání nějakého symbolu ochotně v zaprášených koutech dějin poohlíží po různých podivínech a obtížně zařaditelných postavách. Jde o neustálé hledání opravdového, ryzího ducha, každého, kdo svá slova skutečně žije a stojí na straně dobra. Většina z nás, kdo se k této nesourodé skupině nemající stání hlásí, nejspíš vyrůstala ve městech a na předměstích, o tom vůbec nepochybuji. Tyto rozpory ostatně vytanou na povrchu skoro automaticky při každé zmínce o Penttim Linkolovi nebo lásce, již k němu rodící se ekologická pravice chová.

Pravicový environmentalismus není nic nového, od svých počátků se však utápí ve vnitřních konfliktech a reakci. (Americký prezident) Theodore Roosevelt pomohl zpopularizovat ochranu divočiny i myšlenku země coby národního dárnověku Spojených států, dnešní konzervativci o něm však příliš rádi nemluví. J. R. R. Tolkien mistrně spojil pohanskou lásku k přírodě se svým hluboce katolickým náhledem, připomínána bývá však spíše tato druhá složka jeho díla. Adolf Hitler si vysnil Volkswagen a dálniční síť, která by Němce přiblížila k zemi jako součást ideologie *Blut und Boden* – a všichni víme, jaké pověsti se těší dnes. Pokud chcete zdiskreditovat nějakou myšlenku, stačí zmínit, že o něčem podobném kdysi uvažovali nacisté – a nebudete se muset namáhat s vysvětlováním, co je špatného na tom, když si lidé váží krajiny kolem sebe, aniž by k tomuto projevu respektu potřebovali zprostředkování korporacemi.

Dnes se tak z enviromentalismu stala na pravici bezmála nadávka, hlavně proto, že pravice ráda zapomíná na své kořeny. Dokonce i Žižek označil environmentalismus za „hluboce konzervativní“ – vidí totiž, co mnozí pravičáci vidět nechtějí. Částečně za to mohla skepse k průmyslové civilizaci a jejímu zbožštění pokroku, zčásti také nutkání velebit velikost svého národa a země. Po překonání velké krize 30. let se s rozvojem televize jako ideologie lidé s ještě živými vzpomínkami na vynuceně střídmy život upnuli k velebení hojnosti a triumfů kapitalismu, krom jiného také ze strachu, že komunismus je o ně může připravit. Těsné spojení zájmu o životní prostředí s vyhořelým hnutím hippies u poválečné pravice velké nadšení nevyvolalo; změkčilost 70. let navíc vyvolala odezvu v podobě přehnaně okázalé let spotřeby

80. a 90., zachycené třeba v songu Denise Learyho „Asshole“. V Evropě ovšem přežily silnější ekologické tendence, do jisté míry schopné překročit pravolevé dělení, kam se řadil také Pentti Linkola.

Linkola, pro lidi neobeznámené s memetickým triviem „extrémně online“ pravice, byl finský ekolog, narozený roku 1932 v Helsinkách. Finové jako národ zapustili hluboké kořeny v divočině, která je oklopuje, Pentti Linkola jako by však měl biologii a ekologii ve svém osudu předem vepsané. Jeho dědečkem z matčiny strany byl Hugo Suolahti, doktor filozofie a rektor Helsinské univerzity (krátce také předseda středopravé Strany národní koalice), jeho otec Kaarlo Linkola zas botanik, jehož doktorská práce se věnovala rostlinným kulturám jižní Karélie, tedy oblasti, jíž ve své sbírce *Can Life Prevail?* zkoumal také jeho syn. Na toto místo svých dětských prázdnin se dospělý Linkola vrátil, když se rozhodl stáhnout z moderního světa a často zde ve své lásce k přírodě rozjímal o bolesti, již mu působila postupující industrializace jeho kraje. Linkola se nevydal po stopách svých akademicky úspěšných předků, studia ukončil předčasně a kariéry výzkumníka se vzdal ve prospěch života prostého rybáře. I tak se ovšem stal jedním z nejuznávanějších ornitologů Finska a jeho kniha o sokolech, sepsaná společně s oblíbeným autorem knih o přírodě Teuvo Suominenem, bývá často citována i na akademické půdě.

Linkolův náhled na svět utvářel v době, kdy Fisku vyrostla silná generace ekologických autorů, jedním z nichž byl i Teuvo Suominen, jehož kniha z roku 1967 *Vymírající ušlechtilé ptactvo u nás* měla na finskou veřejnou debatu podobně zásadní dopad jako *Silent Spring* (Tiché jaro) Rachel Carsonové o pesticidech v Americe. Finové se ve 20. století zařadili mezi ekologicky nejuvědomělejší národy světa. Tamější Zelená liga se vyvinula z euroskeptických a populistických tendencí a roku 1995 se stala vůbec první zelenou stranou na světě, jíž se podařilo proniknout do parlamentu. Jakkoliv toto konkrétní uskupení řadu svých zakládacích zásad v příklonu k neoliberalismu zradilo, nijak to neumenšuje skutečné ekologické impulzy, přítomné ve finském národě, patrné třeba při aktu organizovaného odporu proti ropné společnosti Neste počátkem 70. let. Zatímco celá řada Finů doufala v nalezení pro při životní přijatelných řešení v kontextu liberalismu, pro Linkolu osud připravil cestu pomyslného iliberálního trnu v jejich patě.

I když většinu samotářského života prožil v souladu se svými ekologickými zásadami jako prostý soběstačný rybář, účinkoval Linkola jako hlavní hrdina řady dokumentů a televizních vystoupení, věnovaných jeho osobě a dílu. Finové i lidé zvenčí se zájmem o outsidersy své kultury na něj hleděli a hledí se směsicí strachu, posměchu a fascinace. Za svou stávající mezinárodní popularitu vděčí především oblibě, jíž se těší u ekologicky orientovaných proudů krajní pravice a těch, kteří se označují za ekofašisty (samo o sobě velice rozporuplné označení: původně se užívalo jako nadávka, do širšího povědomí vešlo díky pachateli hromadné vraždy, nepříliš vyjasněné jsou i zásady i přístup k ochraně přírody příznivců tohoto proudu), což je tím paradoxnější, že své dílo *Z deníku disidenta* (1979) věnoval Baaderovi a Meinhoferové, německým komunistickým teroristům z RAF, jen dva roky po nejslavnějším období násilné kampaně jejich skupiny během tzv. Německého podzimu. Linkola se svým asi nejznámějším díle, do angličtiny přeloženém *Can Life Prevail?* (Dokáže život přežít?) zpovídá z obdivu k (australskému filozofovi) Peteru Singerovi, což je na pravici

něco jen velmi obtížně představitelného.

Nad knihou *Can Life Prevail?* se čtenář dosud obeznámený jen s memetickým zjednodušením jeho myšlení pravděpodobně dost podiví, čím že si Pentti Linkola své kultovní postavení ve světě online pravice vysloužil. Ještě lze vcelku dobře pochopit, čím si příznivce získal outsider jako Ted Kaczynski, také muž obdařený až monomaniakálním soustředěním na to, co považoval za správné a ochotou přijmout neortodoxní pozice. Snoubil v sobě totiž tajemnou auru vrahů v dekadentních kulturách, posedlých krimi příběhy o skutečných zločinech, s přímostí svých protitechnologických textů. Linkola však je případem poněkud méně přímočarým a jeho dílo vydává zřetelný odér hlubinně-ekologické misantropie. Hlubinnou ekologií se, pro případné nezasvěcené, nazývá přístup k environmentalismu, jenž se snaží vystříhat veškeré sentimentality nebo zvláštního upřednostňování lidského druhu či kterékoliv jiné formy života, jelikož ekologickou stabilitu a udržitelnost celého systému klade nad zájem jednoho druhu co nejvíce rozhojnit své počty. Nadržování jednomu druhu tedy podle hlubinných ekologů narušuje celý ekologický systém. Ve své knize se Linkola zabývá nutností zničit populaci koček kvůli škodám, jež páchají na divokých živočišných druzích, souhlasí s označením lidstva rakovinou země, coby promarněné příležitosti lituje válek, které necílí na ženy a děti, klíčové pro růst lidské populace a tvrdí, že má-li život na Zemi skutečně dostat šanci přežít, nepostačí nic menšího než demontáž posledních staletí průmyslovo-technického pokroku. Asi jeho nejcitovanější výrok pak shrnuje jeho filozofii postřehem, že ti, kdo život nenávidí, se pokusí obsadit záchranný člun co možná největším počtem tonoucích, zatímco ti, kdo život mají v úctě, ochrání životy těch, které může člun bezpečně unést, nemilosrdným odseknutím rukou všech, kdo se boků přeplného člunu přidržují.

Čím tedy Linkola zůstává – svým spiskům i prohlášením tak trochu navzdory – pro část pravice natolik fascinující postavou? Odpověď je myslím prostá. Někteří ho milují pro neochvějnost jeho zásad a nulový ohled na liberální postoje ohledně utrpení zbytku světa, ve skutečnosti však – snad s výjimkou v bombasticky alarmismu si libujících novinářů a svatouškovských zelených neoliberálů – většina lidí nahlíží na jeho morbidní rétoriku spíše jako na abstraktní myšlenkové experimenty citlivé a zraněné duše, jejíž láska k přírodnímu světu je taková, že by pro jeho záchranu udělala cokoli. Obě tyto krajnosti jsou jasně patrné i v knize *Dokáže život přežít?*, v níž Linkola dojemně popisuje sílu žen v ruské části Karélie, smutek v zajetí chovaných slepic nebo nutnost ochránit překrásné temné finské hvozdy. Jeho styl přímo vybízí k obdivu pravicově smýšlejícími čtenáři – zásadový muž, jehož étos mu velí vložit do boje za ztracenou věc celou svou duši a bytost. Podle všech „běžných měřítek“ Linkola vlastně je starý zahořklý blázen – a jeho odpůrci jej za něj ochotně označují – ale naléhavostí svého vznešeného idealismu, jakkoliv sklouzává do krajností, si ve světě přesyceném neupřímností a ke spotřebě určenou ironií našel nadšené publikum.

V mnoha ohledech je Linkola-člověk pro pravici větší inspirací než coby autor. Nedávno do angličtiny přeložený finský příspěvek na blogu pronikavě odkrývá příčiny této Linkolovy výrazné obliby. Autor cituje jeho nedávno vydaný, do angličtiny dosud nepřeložený životopis, který ho představuje následovně:

„Pochází z rodiny učenců a vybrané vychování je z jeho chování a vystupování jasně patrné. Zároveň však žije zcela obyčejným životem prostého rybáře. Jeho řeč i psané slovo umění být tvrdé a chmurné, jen vzácně však narazíte na citlivějšího a dojemnějšího autora. Srdcem je to romantik, pohání ho však nenávist. Jeho názory jsou tvrdé jako žula, nerad o nich však polemizuje osobně a dává přednost peru, jelikož nechce nikoho ranit. Má rád lidi, ale zvolil si samotu. Jeho krunýř sice je tvrdý, ale nikdy nemá daleko k slzám. Nijak se netají svými nejniternějšími pocity, ani svou zlomeností.“

Zřetelné je to i z Linkolovy tvorby: jeho memoáry ve formě filmového „krafasu“ „**Plač, milovaná**“ jsou plné beznadějně melancholie člověka, který si uvědomuje, že krása života spočívá v jeho nutkání vzejít a udržet se i tváří tvář náporu industriální cunami. Přestože konec zůstává stejný. I když vás život nakonec zabije, boj, který tomu předchází, je příliš důležitý, než abychom se vyhýbali skřípění zuby, vzteklému kopání a chňapání po každém kousíčku, díky němuž nás ostatní snad budou moci slyšet a *pochopit*. Pro žádného disidenta by to nebylo nic snadného, ale ty, kdo se musejí postavit proti uměle vytvořeným pravdám ultranormalizovaného režimu, to oslovuje ještě mnohem naléhavěji. Z břemene se stává tisícovka bolavých ran, jež zpravidla přemohou každého, kdo by měl být slyšet, nad čímž se v závěru snímku Linkola také zamýšlí:

„Nepochybně to není nic příjemného. Všechny mé knihy i rozhovory do jednoho mi přinesly v osobním životě problémy – ať byly pochopeny správně či nikoliv. I to ale nakonec pozbyde veškerého významu, stejně jako můj osobní život. A přesto přese všechno se až do úplně nejposlednějšího dechu přidržuji skomírající, křehounké naděje, že by mé řádky mohly učinit svět alespoň o maličko přívětivějším místem.“

Kdyby Linkola byl jen nuceně kontroverzní ekofašista, jak ho někteří – bohužel včetně méně gramotných příslušníků nacionalistické pravice, kteří znají a povšechně reflektují jen jeho etiku záchranného člunu – škatulkují, těžko by dokázal být zdrojem fascinace napříč politickým spektrem. Kdyby byl jen misantropický hlubinný ekolog, smýšlením blízkým hnutí za dobrovolné vyhynutí lidstva, neoznačovali by ho nejspíš utopičtí liberálové a levičáci, kteří svou palčivou nenávist k lidskému pokolení ochotně oprašují pokaždé, když se jim nelíbí nějaké podružné politické rozhodnutí nebo volební výsledek, za bláznivého podivína. Ale protože jeho slova mají skrytou hloubku, protože celý svůj život doopravdy bojoval za to, v co věřil, místo aby se jako mnozí prospěchářsky vezl na vlně momentálně populárních věcí nebo utíkal do bezpečí nemožného idealismu, vyvolává často u těch, kdo se o něm dozvídají, směsici fascinace a znepokojení.

Musíme zdůraznit, že Linkola si úniky do nemožného idealismu nic neulehčuje. Navrhuje řešení, o nichž ovšem ví, že je jen málokdo bude brát vážně, jelikož chybí vůle. Nevytváří si ale sám pro sebe s fakty neslučitelnou zelenou ideologii. Ideologie nezřídka nepřežije první

střetnutí s realitou, což je dobře patrné třeba z reakcí všemožných ideologů a humanistů na Linkolovo zmíněné etické dilema záchranného člunu, některými citované jako důkaz násilných či dokonce teroristických tendencí „ekofašismu“. Tato Linkolova asi nejslavnější slova zní následovně:

„Co dělat, když se náhle převrhne loď se stovkou pasažérů na palubě a pro záchranu tonoucích zůstane k dispozici jediný člun pro deset lidí? Jakmile se záchranný člun naplní, budou se ti, kdo nenávidí život, snažit natlačit do něj další lidi, a tím zahubit všechny. Ten, kdo život skutečně miluje a ctí, však popadne sekeru a začne odsekávat ruce tisknouce se k okrajníkům člunu.“

Poprvé s touto metaforou Linkola přišel ve své knize *Úvod do myšlení 90. let 20. století* (1989). Jedná se s velkou pravděpodobností o nejznámější a nejcitovanější slova, jaká kdy napsal – což pro něj bylo překvapením, protože když na to byl poprvé upozorněn, označil je výraz „momentálního duševního rozpoložení“, nahodilou myšlenku, jež v žádném případě nebyla zamýšlena coby „veřejnosti určená přednáška“ ani základ nějaké ucelenější a systematické soustavy epistemologické morálky. Je myslím dostatečným dokladem Linkolovy odvahy ve své vlastní svědomí, že i takováto jeho řečnická otázka dokázala otrást několika nejuznávanějšími intelektuály 20. století. Analytický filozof a etik **Georg Henrik von Wright**, který ve svém cambridgeském postu nevystřídal nikoho menšího než Ludwiga Wittgensteina, byl Linkolovým myšlenkovým experimentem zhrozen natolik, že mu neváhal napsat dopis. Linkola na to vzpomíná ve své knize *Can Life Prevail*:

„Jak možná víte, velice si vás jako intelektuála vážím. Přinejmenším v této zemi patříte z pravdu mluvících proroků mezi ty nejsrozumitelnější a zároveň nejhlubší. Jaké si z poznání této pravdy odnést závěry se mi však jeví jako otázka zcela odlišná. I já bych možná sekal po pažích sápadících se do člunu, ale jen sotva z lásky k životu, jako spíš ze strachu a ve snaze zachránit si vlastní kůži. Snad by bylo lepší, abychom utonuli všichni – a tak přinesli definitivní důkaz neschopnosti lidského druhu přežít.“

Zatímco Linkolu běžně označují za nelidu a blázna, reakce podobná té Von Wrightově bývá mezi liberální inteligencí nanejvýš běžná, a proto vnímána jako naprosto přiměřená. Každý, kdo se někdy s některým z těchto lidí aspoň chvíli bavil, ale jistě dosvědčí, že jejich zdánlivě soucitem krvácející srdce ve skutečnosti přetéka žlučí, opovržením a nenávistí k lidstvu pokaždé, když nenaplní jejich ideologická očekávání. Kdo měl tu pochybnou čest vést s nimi rozhovor, dobře ví, jak záštiplně hovoří o vyhlazení lidstva, když svět dostatečně neocení jejich médii živěný „vědecký humanismus“. Linkola možná lidstvu ve svém myšlení nedopřával žádné výsadní postavení a při stabilizaci toho, co chápe jako ekologickou rovnováhu, by se nezdráhal užít ani krajní řešení, ale jako muž divočiny nepřestal člověka vnímat jako živého tvora s místem v přírodním světě namísto prázdné nádoby, která se pro

svou neochotu a neschopnost dostat idealistickým kritériím privilegovaných pošetilců stává hromosvodem nenávisti. Linkola v sobě nese humanitu právě proto, že není humanista. Jak se nad tím sám zamýšlí ve své odpovědi Von Wrightovi:

„Tento dopis názorně ukazuje, jak nesnadné může pro velkého humanistu být oprostit se od přeceňování hodnoty lidského života. Jako bych z jeho řádek cítil jistý strach, podobný tomu, s nímž už jsem se v minulosti setkal v otázce přelidnění. Říkám mu strach z překročení konvence a ze zostuzení. Takoví lidé trpí obavou, že pokud budou podniknuta jakákoliv opatření k omezení počtu lidí na Zemi, vymkne se situace obratem z rukou a lidský život už navždy pozbyde své hodnoty. Má se také za to, že podobné kroky lidstvo připraví nadobro o svou sebeúctu oslabením jeho etické hodnoty, takže už nebude schopno nikdy obnovit jakékoliv normy a konvence.“

Právě proto se Linkolovi obdivovatelé rekrutují mezi pravicově smýšlejícími.

Proto se zastánci *statusu quo* tolik obávají rozmachu ekologické a iliberální pravice.

Toto téma totiž přímo vybízí k tomu, aby se jej pravice chopila a přivlastnila si jej. Právem jí náleží. Nechala se však svést na scestí donekonečna rostoucími křivkami grafů a šejdířů, podle nichž jsou tyto ukazatele morálním imperativem a jediným kritériem, na kterém skutečně záleží. Pravice si nechala vsugerovat, že starost o přírodní svět a životní prostředí je čímsi jednoznačně levicovým. Ironií pak je situace, kdy i při dominanci levice v těchto polích tíhnou zpravidla aktivní lidé k heterodoxnímu myšlení a postojům, jelikož pracovat s přírodním světem znamená pracovat s realitou, před čímž ideologové prchají jako upír před krucifixem. Ekologie přímo žadoní, aby ji pravice zvedla a ujala se jí – a přesto jako by se nenašel nikdo ochotný tak učinit, alespoň tedy z těch, kdo nehrají podle pravidel stanovených elitami a jejich janičáři. Ti si létají po světě a shodují se, že jedinou šancí na zastavení změn klimatu je nekonečná masová migrace, požívání hmyzu a vůbec každý nový výstřelek, s kterým zrovna přijdou, aby sami sebe obohatili a obyčejným lidem ještě víc znechutili život.

Tím dospíváme k jádru Linkolova kouzla. Jakkoliv obdivovatele tohoto muže nalezneme ve všech možných segmentech politického spektra s výjimkou neoliberálů a jejich intersekcionálních klaunů, mezi krajně pravicovými idoly se ocitl podobným způsobem jako řada dalších bůžků: říkal pravdu tam, kde se to všichni ostatní zdráhali učinit a nenechal se od toho odradit ani sentimentálně manipulativním citovým vydíráním. Odmítl se nechat zahnat do hájemství prázdných floskulí a neustoupil, ani když mu před očima mávali obrázky trpících barevných, dostatečného to důvodu otevřít hranice své země dokořán celému světu. Pochvalně se vyjadřoval o takových autoritářských režimech, ať už národněsocialistickém nebo sovětském, jež by si vytkly ochranu přírody za jednu ze svých priorit, jelikož liberalismus je s ní zcela v rozporu. Linkola v průběhu svého dlouhého života učinil řadu prohlášení, s nimiž mohou – a budou – nesouhlasit i jeho největší zastánci, nikdy se však neohnul před liberálním přesocializovaným morálním svatouškovstvím, které si nedává za cíl

nic menšího než vytrvalý nátlak a úplné zlomení každého nesouhlasného hlasu. Linkola to přestál bez známek kajícího, za což si zasluhuje obdiv – je to poslední muž z hlubin divočiny, poslední skutečně svobodný muž. V tom je pro pravici k obdivu skutečně hodně – ať už je pro vás Linkola jen nějaký starý pošuk v lese nebo ne.

Jen stěží ještě přijde někdo další jako on. Pomezí bylo utěsněno důsledně. Technologická společnost vtahuje lidi každým dnem hlouběji a hlouběji do své ocelové náruče. Dick Proenneke i Edward Abbey jsou po smrti. Pokud už někdo vzpomíná na D. H. Lawrence, tak většinou jako na misogynu a autora pornografie, přestože po sobě zanechal úchvatnou oslavu přírody. Děti země jako Christopher McCandless bez jediného dobrého důvodu odvandrovaly umřít do divočiny. Ted Kaczynski se sice průmyslové společnosti pomstil explozivními balíčky, ale teď čeká na smrt v miniaturní zamřížované cimře, kde provádí korektury svých spisků s vytrácející se nadějí, že se někdo technokapitalistickému systému někdy skutečně postaví na odpor. Zbývá tak jedině Linkola, aby byl svědkem pohlcení celé planety v celku.

Někdy se setkávám s mylným přesvědčením, že divočina není k ničemu, pokud v ní a z ní člověk aktivně nežije v bederní roušce a nevyhrabuje si k jídlu z hlíny kořínky. Stačí, že tu je a že z ní k člověku doléhá volání. Člověk potřebuje vědět, že se s ní může poměřit, podobně jako potřeboval vlky, aby se jich mohl bát a utkat se s nimi. Není nic smutnějšího než hora, z které se stal pahorek. Samička kudlanky požírá samečka jenom v zajetí. Prospěl mužům v zajetí něčím smířený ústup do klece z umělé hmoty?

Protože americký konzervatismus, vyvážený v poslední době i do podmaněné Evropy, zakládá tolik z vlastního obrazu na tomto snu o nekonečném růstu a věčném mládí, je jasné, že musí zemřít. V hrůze z přírodního světa unikl od reality, že všechny věci nakonec dospějí ke svému zániku a v záchvatu dětského vzteku odmítá zasít semínka, z nichž by vyrostly nové stromy. Nemá cit pro napětí mezi přírodou a průmyslovým kapitalismem, které ve svém díle tak důvěrně prožíval D. H. Lawrence, ani nezbytnost jednoznačného přitakání životu i smrti z jeho *Úvah o smrti dikobraza (Reflections on the Death of a Porcupine)*:

„Neboť vím, že strom nakonec uschne, nemám snad zasadit jeho sazeničku? Pche, to by ode mne byla domýšlivá zbabělost. Miluji křehký výhonek, slaboučký semenáček. Miluji úzký odrostek, první plody i opadávání prvních plodů. Miluji vzrostlý strom v jeho vznešenosti a jsem vděčný i za to, že nakonec, na konci smrti, vykotlaný velikán s velikým burácením padne a nepatrní mravenci se přes něj převalí, když nakonec jako duch zmizí zpět do lůna země.

Takový je osud všech stvořených věcí, díky Bohu. Neboť s trochou odvahy to před zatuchlostí ochrání dokonce i věčnost.“

Mládí bude hledat poučení u nabručených misantropů jako Pentti Linkola, jelikož nové způsoby zapřely svou přirozenost i zpronevěřily se svým povinnostem. Za zemi svého dětství plného lásky Linkola bojoval jako nikdo další ve 20. století, bez ohledu na nějakou ideologii

nebo co by si vyžádala její obrana na věčné časy – nebo alespoň tak dlouho, jak může cokoliv živého vydržet ve světě, který jako by neustále zmítal bolestí. Musel to udělat, protože nikdo to udělat nechtěl, protože řešení levice jsou polovičatá, zbytečná a poplatná liberalismu, zatímco „slušná“ pravice nemá raději řešení vůbec žádná. Levice je na vzestupu, protože se šíří jako vše pohlcující virus, pravice však umírá proto, že nikdy skutečně nebojovala o život – snad jedině v abstraktním principu. Až konzervatismus jednoho dne konečně pojde neslavnou smrtí hodnou posměchu, musí se zrodit pravice, která skutečně miluje přírodu, nutnost žít i umírat a vůbec všechno, co život potřebuje, aby vzkvétal. Linkola pláče, protože pláče osamocen.

Vaše zem a všechna stvoření na ní mají být drahocenným darem, o který je třeba pečovat. Země utváří lid, který se na ní lopotí, pokud ji se stejnou bází miluje a bojí se jí. Ty nejpůsobivější vlastenecké písně vyprávějí právě o kráse země. Jak by ji mohl kdokoliv, kdo se neklání penězům a moci, chtít prodat? Jak by mohl kdokoliv, kdo miluje život, toužit po tom prodat jej za nejnižší nabídku?

Možná vám starý poustevník zrovna nevoní, ale naslouchejte mu, protože ho dost možná potřebujete slyšet.

Esej Johna Chapmana *The Last Man of the Deep Wild* vyšla na stránkách American Sun 12. března 2020.